

РАДЧЕНКО
Олександр
Віталійович,

доктор наук з державного управління, професор, заступник директора Інституту проблем державного управління та місцевого самоврядування Національної академії державного управління при Президентові України, м. Київ.

Анотація: у статті розглянуто зміст і сутність публічного діалогу в сучасних реаліях соціально-економічної та державноуправлінської діяльності. Вивчено основні аспекти державної політики в контексті інституціоналізації публічного діалогу. Проаналізовано сутність публічного діалогу як легітимної форми вирішення соціально-управлінських протиріч. Запропоновано досягнення збалансованості соціального розвитку через застосування чинників публічного діалогу в суспільстві.

Ключові слова: державна політика, легітимність, публічний діалог, збалансованість дій суб'єктів, соціалізація.

УДК
351.84:35.072.2(477)

Олександр РАДЧЕНКО, Олена КРУТІЙ, Іван ПАРУБЧАК

ПУБЛІЧНИЙ ДІАЛОГ ЯК СИСТЕМОТВОРЧИЙ ФЕНОМЕН НОВІТНЬОЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Постановка проблеми. Постановка стратегічної мети розвитку українського суспільства в напрямку європейської інтеграції надзвичайно актуалізує проблематику виводу на принципово новий рівень механізмів взаємодії держави та громадянського суспільства, де б домінували не диктат і патронатно-клієнтелістські відносини, а рівноправне партнерство, толерантність і консенсусність – все те, що є основними ознаками публічного діалогу як найбільш демократичного інструменту узгодження інтересів громадянина, територіальних спільнот та громад, органів місцевого самоврядування та державних інституцій. Адже країни об'єднаної Європи будують свої системи публічного врядування саме на поєднанні зусиль органів державної влади, місцевого самоврядування та громадян, мобілізації всіх суспільно-політичних та інтелектуальних ресурсів на розв'язанні нагальних місцевих та загальносуспільних проблем. Європейські цінності (насамперед, пріоритету прав людини, верховенства права, толерантності) сприяють активізації та поширенню різноманітних форм публічного діалогу як інструменту ефективної співпраці та взаємодії влади й громадськості, що значною мірою сприяє стабільності та зростанню потенціалу консенсусної демократії.

Завдяки публічному діалогу держава може скоротити кількість конфліктів та забезпечити стабільність у політичній та соціально-економічній сферах. Розглядаючи сутність публічного діалогу, слід зазначити, що у сучасних умовах кожен державний службовець та громадянин, навіть не усвідомлюючи цього, є його сторонами. Це обумовлюється постійною динамічною взаємодією органів публічної влади з різними соціальними групами політичними та громадянськими організаціями. Саме завдяки соціальному діалогу досягається узгодження політичних та соціально-економічних інтересів різних соціальних груп і владних структур з метою зміцнення соціального миру і стабільності у суспільстві [5, с. 67].

Сутність публічного діалогу міцно пов'язана з ефективністю державної політик, адже до впровадження діалогу мають бути готовими і кадри органів державного управління, і громадські лідери, і суспільство в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На теоретико-методологічному рівні в таких галузях знання, як державне управління, філософія, політологія, соціологія, право та психологія детально опрацьовано категорію діалогу, здійснено його концептуалізацію та операціоналізацію. Аналізом публічного діалогу в соціально-філософському аспекті займалися Л. Аверкієва, А. Ахієзер, М. Бахтін, В. Біблер, М. Бубер, М. Култаєва, А. Хараш та ін., а на рівні методології пізнання суспільних процесів, взаємодії й обміну інформацією та теорії поліпарадигмального розвитку науки – М. Вебер, Г. Гадамер, Г. Лассуелл, Дж. Мілль, Дж. Рітцер.

Діалогова проблематика активно вивчається у межах теорії інтегративного розуміння соціальної структури суспільства, що розглядається у працях Дж. Александера, Е. Арато, Ю. Габермаса, Е. Геллнера, Е. Гідденса, Дж. Кіна, Дж. Когена, Дж. Макліна, Т. Парсонса,

О. Тоффлера та ін. Аналіз соціальних та психологічних аспектів діалогової взаємодії залежно від форм державного управління представлено в роботах Ф. Боркенау, В. Бочелюка, Р. Даля, А. Ін-келеса, Р. Левенталя, Дж. Талмона, Е. Фромма, С. Хантінгтона, Т. Хомуленко та ін. Проте ще недостатньо опрацьовано діалогічний аспект з урахуванням відповідності демократичної моделі державного управління конкретним параметрам діалогу. У новітніх теоріях управління (В. Лоуденс, Л. Лінн, О. Молодцов, Л. Сморгунів С. Хайнріх, С. Хілл, К. Худ та ін.) лише вказується на необхідність пошуку нових форм і засобів взаємодії влади з громадськістю.

У роботах Н. Балабанової, Е. Гансової, В. Гошовської, В. Давиденко, Н. Діденко, І. Дубровського, В. Жукова, Г. Лопушняк, С. Мельника, В. Скуратівського, Н. Сокур, П. Шевчука, І. Ходжило представлено науковий дискурс розвитку соціального діалогу в Україні, розкрито його роль і місце у функціонуванні державних інституцій, а також розглядаються інструменти реалізації соціальної політики, проблеми та перспективи розвитку соціального партнерства. Однак і в цих працях проблема взаємодії розглядається в її вузькому значенні – як тристороння співпраця профспілок, роботодавців і влади. Залишаються малодослідженими можливості охоплення широкого кола громадян публічною діалогом з органами влади.

Метою статті є обґрунтування необхідності реформування державної політики України, спрямованого на використання процесів публічного діалогу як інституційного способу контакту між державною владою та соціальними групами і їх суб'єктами.

Виклад основного матеріалу. У сучасних світоглядних концепціях публічний діалог розглядається як демократична владно-комунікаційна форма взаємодії між державою, класами і соціальними групами щодо забезпечення певних умов співіснування на основі узгодження їх інтересів у політичній та управлінській сфері. З розвитком постіндустріального суспільства і змінами у соціальній структурі вузька форма публічного діалогу виявилась недостатньою для врегулювання багатьох фундаментальних соціальних проблем. У зв'язку з цим практика діалогу стала розповсюджуватися на всі структури так званого третього сектору – об'єднань громадян та інститутів територіального, професійного, економічного самоуправління [6, с. 146]. Можна стверджувати, що дана форма діалогу використовується в діяльності багатьох урядів у процесі розроблення політики та державних програм, така практика існує і в Україні.

Передусім слід зазначити, що держава, органи публічної влади (як державної, так і місцевого самоврядування) для пересічних громадян уособлюються в їх офіційних представниках – посадовцях, державних службовцях, службовцях органів місцевого самоврядування, які здавна мають таку узагальнену назву як кадри. При цьому, наприклад, Є. Коваленко розглядає кадри як соціальну субстанцію, що уособлює державу. З точки зору запорізького дослідника люди також виступають елементами соціальної субстанції суспільства, а відносини між ними пов'язують всі ці елементи воедино [8, с. 70]. Отже, під таким ракурсом люди і кадри виступають не просто елементами соціальної субстанції, а системоутворюючими елементами, оскільки саме характер їх відносин та взаємодії й формують власне державний лад та політичний режим кожної держави.

В історичній ретроспективі в дихотомічній парі люди – кадри саме останні завжди відігравали головну роль, оскільки «кадри є

**КРУТІЙ
Олена**

Миколаївна,

доктор наук з державного управління, професор, Професор Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України м. Харків.

Анотація: у статті розглянуто зміст і сутність публічного діалогу в сучасних реаліях соціально-економічної та державноуправлінської діяльності. Вивчено основні аспекти державної політики в контексті інституціоналізації публічного діалогу. Проаналізовано сутність публічного діалогу як легітимної форми вирішення соціально-управлінських протиріч. Запропоновано досягнення збалансованості соціального розвитку через застосування чинників публічного діалогу в суспільстві.

Ключові слова: державна політика, легітимність, публічного діалог, збалансованість дій суб'єктів, соціалізація.

УДК 351.84:35.072.2
(477)

ПАРУБЧАК
Іван Орестович,

доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С.З. Гжицького, м. Львів.

***Анотація:** у статті розглянуто зміст і сутність публічного діалогу в сучасних реаліях соціально-економічної та державноуправлінської діяльності. Вивчено основні аспекти державної політики в контексті інституціоналізації публічного діалогу. Проаналізовано сутність публічного діалогу як легітимної форми вирішення соціально-управлінських протиріч. Запропоновано досягнення збалансованості соціального розвитку через застосування чинників публічного діалогу в суспільстві.*

Ключові слова:
державна політика, легітимність, публічного діалог, збалансованість дій суб'єктів, соціалізація.

УДК
351.84:35.072.2(477)

найбільш стабільним соціальним елементом суспільства й держави, носієм їх традицій та досвіду. Саме кадри зберігають ці якості навіть під час зміни суспільно-політичного устрою, зміни структурі устрою держави» [4]. Саме таку картину ми й спостерігаємо зараз в Україні, коли після подій Революції Гідності суспільство, громадяни зробили величезний крок до демократизації всього соціально-політичного простору держави, а кадри органів публічної влади здебільшого перебувають у полоні старих традицій і досвіду управлінської діяльності.

У науковій літературі можна виділити два протилежних підходи до вирішення соціально-політичних протиріч та конфліктів.

Перший з них – якраз традиційний, коли представник влади “керує”, “управляє”, а суспільство і громадянин мають підкорятися. Це конфронтаційний шлях, суть якого полягає в твердженні, що протилежні інтереси соціальних груп настільки суперечливі, що повне вирішення протиріччя можливе лише шляхом легітимного примусу, різного роду придушення державою прошарків, незгодних з офіційною політикою аж до соціальної ліквідації опонента.

Другий – це співробітництво між різними соціальними групами та державою, або цивілізований шлях. У межах цієї моделі визнається, що протиріччя не бувають абсолютними, завжди існують можливості узгодження інтересів та досягнення потенційної згоди [11]. Саме в рамках другого підходу і можливий розгляд публічного діалогу як легітимної форми вирішення соціально-політичних протиріч. Крім того, історичний досвід розвитку людської цивілізації свідчить про існування чотирьох діалектичних варіантів взаємовідношення громадянського суспільства і держави, що характеризуються рівнем домінування однієї з сторін. За першого варіанту (абсолютного домінування влади) громадянське суспільство повністю пригнічується державою, внаслідок чого виникає тоталітарний режим. В умовах, коли домінування держави не є абсолютним, точиться постійна боротьба між громадянським суспільством (насамперед, за громадянські права) і державою і тоді за переваги влади виникають авторитарні режими різного ступеня жорстокості. Третій варіант передбачає абсолютне домінування громадянських свобод над суспільно-державними інституціями, яке фактично руйнує державу й призводить до хаосу анархії. За четвертим варіантом паритету між владою та суспільством держава вступає в рівноправний (партнерський) публічний діалог з громадянським суспільством, причому обидва ці інститути діють в рамках права. Тоді виникає демократичний режим. Отже існують безпосередній зв'язок між використанням інструментарію публічного діалогу як основного механізму вирішення суспільно-політичних проблем та формуванням демократичного політичного режиму.

Платформою для публічного діалогу в європейських країнах визнається організаційно-правова спроможність інститутів громадянського суспільства, яке можна представити як свого роду соціальний простір, в якому у відповідності до суспільних та власних ціннісних пріоритетів люди взаємодіють як незалежні один від одного і держави індивіди. При цьому така взаємодія відбувається в багатьох напрямках одночасно – від індивідуальної та індивідуально-групової, до інституційної (напр. партії та державного органу).

Не існує універсальної моделі публічного діалогу, він не лише форма управління поточними суспільними проблемами, доволі ча-

сто держава застосовує цей інструмент за економічної чи соціально-політичної кризи, шукаючи підтримку суспільства у вжитті непопулярних заходів. Публічний діалог є ефективним інструментом суспільно-владної взаємодії не лише за несприятливих, але й за сприятливих соціально-економічних обставин. Саме публічний діалог виділяється в філософії "Good Governance" серед інструментів державної політики, які забезпечують використання легітимних засобів зняття протистояння та зменшення рівня конфліктності між різними соціальними групами. Завдяки публічному діалогу здійснюється взаємодія суб'єктів державної політики, що сприяє узгодженню їх соціально-економічних інтересів. Виходячи з того, що публічний діалог передбачає собою взаємодію його сторін на всіх рівнях, у тому числі й на національному, то його важлива по-зитивна сторона – це участь у формуванні політики суб'єктів, які можуть знайти консенсус та згоду.

Завдяки публічному діалогу гармонізується державна політика, відбувається її збалансованість, соціальний захист і економічний зріст сприяє підвищенню рівня життя та розвитку країни. Публічний діалог також сприяє прояву інтересів до політики нових верств населення. Державна політика стає публічною та прозорою і, тим самим, призводить до того, що населення бере участь у реалізації цієї політики.

Традиційний соціальний діалог уособлює більш-менш інституційний спосіб спілкування між державною владою та різними соціальними суб'єктами, що представляють інтереси значних соціальних груп, принциповою функцією яких є взаємне повідомлення думок та рішень стосовно цілей, інструментів і стратегій соціальної політики [2, с. 7]. Публічний діалог є широко застосовуваним засобом підвищення ефективності політики держави і подолання недосконалостей стандартних моделей парламентської демократії.

У структурному відношенні публічний діалог громадянського суспільства з політичними режимами можна представити у вигляді діалектичної сукупності трьох основних сфер життєдіяльності: економічної, політичної і духовної.

Економічна сфера – це царина задоволення економічних потреб та свобод людини, і, перш за все, відносини власності. Виражаючись в конкретних формах діяльності, ці відносини визначають різноманіття виробничих об'єднань і організацій (трудові колективи, кооперативи, артілі, товариства, підприємницькі асоціації, сімейні об'єднання і так далі), Багатство і різноманітність даних утворень безпосередньо залежить від різноманіття різних форм власності. В ході економічної взаємодії демократична держава й громадянське суспільство встановлюють такий рівень економічних свобод та державного регулювання економіки, який би найбільшою мірою стимулював подальший економічний розвиток.

Політична сфера – це відносини, що виникають у зв'язку із задоволенням політичних інтересів і свобод шляхом участі в різного роду партіях, рухах, громадянських ініціативах, асоціаціях. Саме цей інтерес є домінуючим і таким, що визначає політичний образ будь-якої організації, її відношення до існуючої держави. В ході політичної взаємодії демократична держава й громадянське суспільство забезпечують пріоритет політичних прав і свобод людини в повсякденному державному управлінні.

Духовна сфера – це віддзеркалення процесів функціонування і розвитку громадянського суспільства в суспільній і індивідуальній свідомості, що виражаються на запропонованому рівні у вигляді наукових теорій, концепцій і на рівні суспільної психології у формі буденної свідомості, життєвого досвіду, традиції тощо. В ході духовної взаємодії демократична держава й громадянське суспільство цілеспрямовано формують через механізми соціалізації такі ціннісні уподобання індивідів, які б найбільшою мірою відповідали домінуючій в суспільстві демократичній системі цінностей.

В аксіологічному дискурсі публічний діалог політичного режиму й громадянського суспільства передбачає також кілька умов, необхідних для успішного формування та функціонування демократії, зокрема:

– Власність як основа індивідуальної свободи. Вона припускає, що кожен член громадянського суспільства має володіти власністю, яка робить його незалежним громадянином.

– Достатня розвиненість багатообразної соціально-політичної суспільної структури, що виражає всю безліч інтересів в суспільстві. Мається на увазі перш за все різноманіття політичних груп, союзів, партій, організацій, груп тиску. Ця структура створює (разом з існуючими вертикальними зв'язками, що виражаються у взаєминах особи і держави) горизонтальні зв'язки в суспільстві і робить його більш організованим, міцним і стабільним. За відсутності останніх громадянин безпосередньо пов'язаний з державою, і тоді виникає гостра суперечність особи і держави, в якій організаційна сила держави завжди бере верх над індивідом-одинаком.

– Розвиток особи, активна, свідома участь в суспільному самоврядуванні. Громадянське суспільство може бути тільки при індивідові такого ступеня розвиненості, що ми називаємо особою, як в соціальному сенсі, так і в психологічному сенсі. Останнє припускає повну самодіяльність при включеності в той або інший інститут громадянського суспільства.

На наше глибоке переконання публічний діалог виконує низку важливих функцій, зокрема:

– стабілізує очікування всередині соціальних груп, внаслідок чого влада отримує більш узагальнену, достовірну та придатну для практичного застосування інформацію, на яку може покластися в процесі управління;

– прищеплює громадянські уявлення про інтерес та громадянські норми поведінки, тобто ті, в яких враховується існування суспільства в цілому та в яких визнається демократичний процес;

– забезпечує такі канали самовираження і ідентифікації, які найбільш близькі людям і фірмам і які, в даному зв'язку, найлегше використовувати при висуненні вимог, особливо вимог, адресованих далеким чиновникам центральних державних органів;

– регулює поведінку членів різноманітних соціальних та професійних груп стосовно сфери колективних зобов'язань, полегшуючи тим самим тягар правління як для влади, так і для приватних виробників;

– є важливим, хоча і не єдиним, джерелом потенційного опору сваволі й тиранії правителів – будь то незаконні узурпатори або фанатична більшість.

Отже, публічний діалог виступає політичним інститутом, який сприяє реалізації політичної участі різних соціальних груп. Інструментарій публічного діалогу посідає головне місце в сучасній політиці розвинених держав завдяки його високій спроможності до узгодження інтересів та протиріч різних соціальних груп [12, с. 44].

Узгодження протиріч та зменшення рівня конфліктності в суспільстві цивілізованим, безконфліктним шляхом сприяє зняттю соціальної напруженості, досягненню соціального миру і злагоди у суспільстві, забезпеченню високої якості життя та гідної праці. Публічний діалог є одним з ефективних чинників узгодження політичних та соціально-економічних інтересів різних соціальних груп і владних структур [11]. Він здатний виступати досить досконалим інструментом впровадження соціальної політики держави. Публічний діалог виявився цінним демократичним механізмом вирішення соціальних проблем, формування консенсусу, а також сучасним і динамічним процесом, що має унікальний потенціал та широкі можливості в сприянні прогресу у контексті глобалізації, регіональної інтеграції і перехідного періоду.

Публічний діалог є досить гнучким інструментом державної кадрової політики. Адже важливо не тільки вирішувати конфлікти, але й сприяти запобіганню конфліктних ситуацій. Завдяки публічному діалогу можна знайти нові способи вирішення питань. Без діалогу сторона залишається наодинці, вона обмежена в можливостях пошуку рішень. А публічний діалог допомагає розширити базу варіантів рішень, тим самим вибрати найкраще рішення. Таким чином, публічний діалог є ефективним засобом узгодження інтересів його учасників. Публічний діалог виступає інструментом, який переводить стосунки учасників діалогу з негативного поля у позитивне, чим сприяє взаємодії, а не виникненню конфліктних ситуацій [13, с. 11].

Мета публічного діалогу відрізняється залежно від його змісту і може значною мірою відрізнятись у різних країнах. Її можна представити у формі піраміди: в основі буде широкий спектр питань, з яких соціальні партнери просто обмінюються інформацією без бажання впливати на позиції один одного. З обмеженої кількості інших питань партнери надають перевагу консультуванню один з одним з метою зближення своїх позицій. Лише дуже вузький спектр питань зазвичай є предметом справжніх переговорів з метою досягнення домовленості, найчастіше у формі компромісу, прийняттого для всіх сторін [14, с. 14].

У кадровій політиці демократичних країн методика ведення публічного діалогу залежить від усвідомлення рівня проблеми, що обговорюється та субсидіарного підходу до її вирішення. У більшості країн – кандидатів на вступ до ЄС держава активно залучається до діалогу з самого початку реформ і є зазвичай ініціатором тристоронніх зустрічей для обговорення невідкладних і широкомасштабних реформ. У деяких країнах публічний діалог поширюється і на інших учасників, таких як громадські організації та суспільні групи.

Питання публічного діалогу знаходяться у центрі соціальної, економічної та кадрової політики ЄС. На європейському рівні проводяться спільні консультації, переговори і дії між європейськими соціальними партнерами, а також дискусії між соціальними партнерами та інституціями ЄС. Важливим аспектом впливу міжнародних організацій на розвиток публічного діалогу є те, що ці питання знаходяться у центрі їх політики та діяльності. Зокрема, це стосується їх нормотворчої діяльності, пов'язаної з прийняттям політико-правових документів, які регулюють питання соціальної політики, розвитку публічного діалогу, діяльності соціальних партнерів. Особливе значення для сучасного українського суспільства має позитивний досвід розвинутих демократичних країн Заходу, які спромоглися, використовуючи інструменти публічного діалогу, сформувати дієві моделі узгодження соціальних інтересів, запобігання гострих політичних криз [7, с. 122].

Тому на часі кадрова перебудова української держави, коли на передній план мають виходити нові головні принципи кадрової політики, форми і методи взаємодії та соціального діалогу державних службовців з громадянами. Як зазначає Наталія Кривокульська, сьогодні «результативність діяльності органів державної влади мають оцінювати не її виконавці, а громадяни – споживачі їх послуг» [10, с. 26]. Однією з таких форм тернопільська дослідниця пропонує адміністративний менеджмент як сучасний вид управління, що опирається на ефективні технології такого менеджменту, насамперед, в частині тісної співпраці органів державної влади із різними соціальними групами [там само, с. 28]. Очевидно, що подібна співпраця в демократичному суспільстві найбільш ефективна у форматі партнерства та публічного діалогу.

Ще один напрям кадрової перебудови пропонує В. Тимофієв. Очільник центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів Державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій Кіровоградської обласної державної адміністрації як ніхто інший добре знає, що одним з найважчих рудиментів минулого як радянських часів, так і двох десятиліть незалежності є тотальне нищення кадрової інноваційності знизу, вихолощення проявів лідерства на низовому рівні, що обумовлює страх пересічного чиновника щодо прийняття самостійних рішень, постійне очікування «підказок згори», а відтак і його неспроможність вступати у публічний діалог з громадою через відсутність відповідної компетенції та небажання брати на себе відповідальність.

Тому В. Тимофієв наполягає на запровадженні в державній кадровій політиці сучасних концепцій управління, однією з яких є лідерство, що «серед ключових компетенцій включає ефективну комунікацію (здатність до ефективного обміну інформацією як по горизонталі, так і по вертикалі з метою досягнення розуміння та підтримки на шляху реалізації цілей організації; вміння чітко та зрозуміло формулювати свою точку зору, враховуючи потреби аудиторії в різних умовах та з використанням різних

форм та способів комунікації; спроможність прислухатися до інших та забезпечувати постійний зворотний зв'язок» [17, с. 92-93].

Слід зазначити, що всі питання застосування інструментарію публічного діалогу потребують від кадрового складу органів публічної влади залучення та активної участі соціальних партнерів до процесу їх вирішення. Проведення урядом консультацій з ними є обов'язковою та невід'ємною складовою успішного управління. Публічний діалог є моделлю, яка не існує сама по собі, він може розвиватись та виконувати свої функції тільки за наявності певних умов. Зокрема, це наявність управлінської волі й відданості справі участі в соціальному діалозі з боку всіх сторін; сприятливе політичне середовище, зокрема політична демократія, необхідна для відкритого політичного діалогу; соціально зорієнтована ринкова економіка; відсутність адміністративно-командних методів управління економікою; поміркованість регуляторної політики держави щодо втручання в діяльність соціальних партнерів; повага до таких основних прав, як свобода асоціації та право на ведення колективних переговорів; відповідна інституційна підтримка; законодавча база, що регулює питання публічного діалогу [3, с. 97].

Публічний діалог не закінчується сам по собі, це засіб вирішення різних економічних і соціальних проблем. Публічний діалог не достатньо визнати частиною успішного управління, його слід оцінювати на основі ефективного вне-ку в зайнятість, соціальний захист. Надання можливостей великим групам суспільства брати участь у процесі формулювання та прийняття рішень стосовно соціально-економічної політики може посилити та консолідувати традиційні політичні чинники. Публічний діалог гнучкий: партнери можуть зустрічатися у міру необхідності, він також може бути стратегічним, тобто спрямовуватися на досягнення довготривалих, а не короткочасних результатів. З іншого боку, публічний діалог повністю ефективний лише в умовах демократії, у суспільстві, яке не лише декларує, а й дотримується основних прав і свобод [1, с. 77]. Він сприяє запобіганню або розв'язанню соціально-політичних конфліктів, досягаючи консенсусу в суспільстві, прийняттого компромісу між економічними та соціальними імперативами і призводить до узгодження соціально-економічних інтересів держави і суспільства.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Зрозуміло, що перехід до нової філософії державної політики вимагає від службовців та посадових осіб органів публічної влади зміни ментальних уявлень і цінностей, насамперед усвідомлення, сприйняття та відстоювання нової ціннісної системи українського суспільства, що народжувалася на Майдані й стала найважливішим фактором демократизації української держави. Це означає, що в нових умовах «увагу слід зосередити на пошуку та органічній імплементації в суспільне життя об'єктивно спільних ціннісних ідеалів та уявлень, що, приведе до суспільної консолідації та отримання певних синергетичних ефектів» [16, с. 49].

Стабільність і розвиток держави, яка спирається на засади демократії, неможливі без організації діалогу між органами державної влади, посадовцями, організаціями громадянського суспільства та громадянами. Саме участь останніх в управлінських процесах на всіх рівнях (від місцевого до загальнодержавного) і на всіх етапах (від підготовки рішень до їх виконання) дозволяє підвищити ефективність здійснення владних функцій у цілому.

В Україні вже створено умови для такої взаємодії, але вони потребують нових засобів впровадження для подальшого розвитку суспільства, спрямованого на досягнення високої якості життя громадян і реалізацію ними демократичних прав і свобод. З огляду на це формування державного управління на демократичних засадах стане незворотнім за наявності організаційно-правових механізмів для постійного обміну інформацією між усіма суб'єктами цього процесу, оволодіння ними психологічними навичками й вміннями вести ефективний діалог. Поки що на цьому шляху існують гострі суперечності, що виявляються між наявним усвідомленням необхідності вдо-

сконалення взаємовідносин влади та громадськості, проявом чого є діалогова взаємодія, та ігноруванням владними структурами діалогового спілкування з громадянами.

Несформованість громадянського суспільства в Україні зумовлює беззахисність громадян перед тиском держави в плані відстоювання власних інтересів та криє в собі потенційні можливості реставрації авторитарних методів управління й загрозу створення відповідного їм політичного режиму.

Література:

1. Андрущенко А. Відповіді у минулому? Соціальне партнерство в Україні має певні історичні корені / А. Андрущенко, І. Дубровський // Профспілки України. – 2005. – № 2. – С. 77-79.

2. Вітер О. Соціальний діалог про рівень життя чи майно спілок / О. Вітер // Голос України. – 2007. – 18 січня. – С. 7.

3. Глосарій із трудового права та соціально-трудових відносин (з посиленням на досвід Європейського Союзу). – К.: ВД „Стилос”, 2006. – 431 с.

4. Гусак І. В. Державна кадрова політика: забезпечення відповідальності та запобігання корупції [Електронний ресурс] / І. В. Гусак // Демократичне врядування: електрон. наук. фах. вид. Львів. регіонал. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. – 2013. – Вип. 11 – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/DeVr_2013_11_25.pdf

5. Давиденко В. Соціальний діалог: проблема досягнення стандартів Євросоюзу / В. Давиденко // Політичний менеджмент. – 2006. – № 2. – С. 67-77.

6. Давиденко В.В. Соціальний діалог у громадянському суспільстві. – Вінниця: ДП „ДКФ”, 2006. – 280 с.

7. Зарубіжний та міжнародний досвід регулювання соціально-трудових відносин та соціального захисту населення / За ред. С.В. Мельника. – Луганськ, 2005. – 179 с.

8. Коваленко Є. О. Теоретичні підходи до вивчення державної кадрової політики / Є. О. Коваленко // Держава та регіони : наук.–вироб. журн.. – Запоріжжя. Сер., Державне управління – 2013. – № 3 (43). – С. 68–72.

9. Ковбасюк Ю. В. Підготовка управлінських кадрів як складова державної кадрової політики / Ю. В. Ковбасюк // Аналітика і влада. – 2012. – № 6. – С. 11–16.

10. Кривокульська Н. Адміністративний менеджмент у системі менеджменту органів державної влади / Н. Кривокульська // Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України. – 2013. – № 1. – С. 22–29.

11. Ляшенко Т. Взаємодія держави і суспільства в реформуванні системи управління / Т. Ляшенко // Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку. – К. : Парламентське вид-во, 2006. – С. 111-174.

12. Матеріали засідання круглого столу „Законодавче закріплення основ ведення соціального діалогу в Україні”. – К. : Проект МОП „Консолідація правових та інституційних засад соціального діалогу в Україні”, 2006. – 78 с.

13. Мірошніченко О. Методологічні проблеми удосконалення системи соціального партнерства в Україні / О. В. Мірошніченко // Автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.09.01 / Харківський держ. екон. ун-т. – Х., 2004. – 20 с.

14. Неліпа Д. Особливості інституціоналізації соціального партнерства (політологічний аналіз) / Д. В. Неліпа // Автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02 / Київський націон. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2005. – 17 с.

15. Публічний діалог в системі політичної культури демократичного суспільства : монографія / О. М. Крутій, О. В. Радченко. – Х. : Вид-во АДНДУ, 2014. – 320 с.

16. Савісько С. В. Основні фактори впливу на формування ціннісно–сміслової парадигми державної служби України / С. В. Савісько // Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України. – 2013. – № 3. – С. 46–52.

17. Тимофіїв В. Актуальні питання удосконалення кадрового потенціалу державної служби / В. Тимофіїв // Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України. – 2012. – № 4. – С. 89–95.